

Innst. S. nr. 230

(2005-2006)

Innstilling til Stortinget fra Stortingets presidentskap

Innstilling fra Stortingets presidentskap om endringer i Stortingets forretningsorden mv. (endret betegnelse på private forslag og endring av Stortingets møtetid mv.)

Til Stortinget

INNLEDNING

Stortingets presidentskap foreslår i denne innstillingen enkelte endringer i Stortingets forretningsorden (FO). Det foreslås å endre betegnelsen på selvstendige forslag som fremsettes av stortingsrepresentantene fra "private forslag" til "representantforslag". Videre foreslås det å forlenge Stortingets formiddagsmøter med én time, dvs. at møtet normalt avsluttes kl. 16.00 i stedet for kl. 15.00. Det foreslås dessuten enkelte rettelser i FO § 18 og i reglementet om åpne kontrollhøringer.

NY BETEGNELSE FOR PRIVATE FORSLAG

Det følger av Grunnloven § 76 at regjeringen og Odelstingets medlemmer har rett til å foreslå lover. Ut fra en analogisk slutning fra denne bestemmelsen er det alminnelig antatt at i tillegg til regjeringen har alle stortingsrepresentanter rett til å fremme plenumsforslag. Forslag kan fremmes i ulike sammenhenger og på ulike trinn av saksgangen. Når forslag fremmes av representantene som selvstendige forslag, dvs. ikke i tilknytning til en sak som allerede er til behandling, betegnes de som "private forslag".

FO §§ 28 og 29 gir bestemmelser om hvordan private forslag skal fremsettes og behandles. I § 31 gis regler om utformingen av private forslag, og om hvordan slike forslag kan trekkes tilbake. I § 33 er det gitt regler om bortfall og behandling i ny samling. Opp gjennom

årene har det variert i hvilken grad adgangen til å fremsette private forslag har vært benyttet, og behandlingsmåten har også vært endret flere ganger. En gjennomgang av behandlingsmåten av private forslag er gitt i Innst. S. nr. 232 (1988-1989) fra Stortingets presidentskap om endringer i Stortingets forretningsorden. I tråd med forslag i denne innstillingen er private forslag siden 1989 blitt muntlig fremsatt i møte i Stortinget eller Odelstinget på tilsvarende måte som ved overbringelse av saker fra regjeringen. Siden 1985 er private forslag - både lovforslag og plenumsforslag - blitt trykt enkeltvis som en del av Stortingets dokumentserie etter hvert som de er blitt fremsatt. Forslagstypen er gitt et eget serienummer (nr. 8), og forslagene nummereres fortløpende innenfor denne serien for hver sesjon.

Opprinnelig er betegnelsen "private forslag" i noen grad blitt benyttet i en videre betydning enn det som nå legges i uttrykket. Forslag fra regjeringen ble en periode betegnet som "offentlige" forslag, alle andre forslag var "private". Dette omfattet ikke nødvendigvis bare representantenes egne forslag, men også forslag innsendt fra personer utenfor Stortinget. Slike forslag ble for øvrig i flere tilfeller "vedtatt til fremsettelse" av en eller flere representanter, og denne fremgangsmåten var nødvendig ved fremsettelse av lovforslag, jf. Grunnloven § 76. I motsetning til hva som gjelder for forslag fra representantene (medlemmene av Odelstinget hva angår lovforslag) og regjeringen, har Stortinget ikke plikt til å behandle forslag som fremsettes av andre. Etter hvert har uttrykket privat forslag blitt ensbetydende med forslag fra stortingsrepresentanter, og det er nå klart at man med private forslag i FO forstår et selvstendig forslag fremsatt av en eller flere stortingsrepresentanter. Det vises i den forbindelse til tidligere ordlyd i FO § 30 (senere § 29) etter endringer i hhv. 1985 og 1989 (jf. Innst. S. nr. 98 (1984-1985) og Innst. S. nr. 232 (1988-1989)).

Uttrykket privat forslag har for øvrig også sin parallell i andre land - for eksempel har man i Storbritannia uttrykket "private bills", og også i Danmark er beteg-

nelsen private forslag benyttet om forslag fra representantene i Folketinget.

Presidentskapets merknader

Presidentskapet viser til at betegnelsen "private forslag" har meget lang tradisjon i Stortinget. Uttrykket er imidlertid i dag verken en presis eller særlig treffende betegnelse på den typen selvstendige forslag fra representantene som det gjelder. Muligens av den grunn har man i dagligtalen i noen grad gått over til å henvise til denne typen forslag med nummeret det har fått i Stortingets dokumentserie - Dokument nr. 8. Selv om dette for så vidt gir en presis referanse til forslags-typen det er snakk om, mener Presidentskapet det er lite tilfredsstillende at representantenes forslag ikke har et mer treffende språklig uttrykk. Presidentskapet vil derfor foreslå at betegnelsen "private forslag" i FO endres til "representantforslag". Forslaget er en ren språklig endring, og tar ikke sikte på noen realitetsendringer verken når det gjelder adgangen til å fremsette de nevnte forslag eller behandlingsmåten av dem.

Forslagene vil fortsatt bli trykt og inngå som en del av Stortingets dokumentserie slik ordningen er i dag. Representantforslag blir etter dette betegnelsen på de selvstendige forslag som tas opp av representantene iht. FO § 28. Det følger som en konsekvens av dette at også ordlyden i FO §§ 12, 29, 31 og 33 må endres tilsvarende ved at uttrykket private forslag endres til representantforslag.

ENDRING AV STORTINGETS MØTETID

FO § 25 har regler om Stortingets møtetider. Bestemmelsen lyder:

"Tingmøter og komitémøter holdes i regelen på hverdager mellom kl. 10 og 15, lørdager mellom kl. 10 og 13. Dersom arbeidsmengden krever det, kan Presidentskapet beslutte at det etter vanlig kunngjøring skal holdes tingmøter også mellom kl. 18 og 22. Med Stortingets, eventuelt avdelingens, samtykke kan møtene vare ut over denne tid."

Det er således pause i Stortingets daglige møter mellom kl. 15.00 og 18.00 de dagene det holdes kveldsmøter.

Et utvalg nedsatt av Presidentskapet vurderte i Dokument nr. 17 (2000-2001) representantenes arbeidsvilkår, og organiseringen av stortingsarbeidet var et tema i utvalgets innstilling. Utvalget tok bl.a. opp problemet med den ujevne arbeidsbelastningen gjennom året. Det ble anført at dette problemet var blitt vesentlig redusert de senere årene som følge av bedre planlegging av møtevirksomheten, og at også antall sene kveldsmøter var blitt redusert. Utvalget konkluderte med at det ikke fant grunnlag for å foreslå endringer i arbeidsordningen i Stortinget.

I perioden 1989-1993 ble det registrert totalt 118 kveldsmøter i Stortinget og 44 i Odelstinget. I perioden 1993-1997 økte antallet til hhv. 126 og 57, mens vi de

to siste periodene har hatt en nedgang til hhv. 95/62 kveldsmøter og 66/53 kveldsmøter.¹

Presidentskapets merknader

Presidentskapet peker på at bedre møteplanlegging og ulike endringer i debattoppleggene de senere årene har gitt en mer effektiv gjennomføring av debattene i Stortinget og i avdelingene. Dette ser ut til å ha resultert i færre kveldsmøter. Men selv om antall kveldsmøter i Stortinget har vist en nedadgående tendens, spesielt i forrige periode, er det likevel en del møter som må avvikles på kveldstid. Erfaringene den senere tid tilsier også at en del kveldsmøter blir relativt kortvarige, og etter Presidentskapets syn gir den reglementsfastede møtepausen i slike tilfeller en lite hensiktsmessig arbeidsdag. Presidentskapet er opptatt av at det legges til rette for en effektiv og strukturert arbeidsprosess i Stortinget, og at det i den forbindelse også tas hensyn til småbarnsforeldres spesielle behov. På denne bakgrunn har Presidentskapet vurdert om møtetiden for formiddagsmøtet burde utvides noe slik at flere møtedager kunne avvikles uten at det blir nødvendig å avholde kveldsmøte.

Presidentskapet har bedt partigruppene om synspunkter på om møtepausen bør videreføres. Det har vært ulike synspunkter i gruppene på dette, men flere grupper ønsket en endring av dagens ordning i retning av å redusere pausen eller å gjøre den mer fleksibel. På et møte 15. mai 2006 mellom Presidentskapet og gruppelederne ble spørsmålet drøftet, og det var der bred tilslutning til et forslag om å forskyve avslutningen av formiddagsmøtet fra kl. 15.00 til kl. 16.00. Dette innebærer at møtepausen reduseres fra 3 til 2 timer.

Etter dagens praksis forsøker man så vidt mulig å unngå å beramme kveldsmøter på onsdager av hensyn til avviklingen av de ukentlige gruppemøtene. Selv om den reglementsmessige møtetiden for formiddagsmøtet nå foreslås utvidet, forutsetter Presidentskapet at det fortsatt legges til rette for at stortingsmøtene på onsdager kan avsluttes innen kl. 15.00 når det er mulig.

Presidentskapet foreslår etter dette at FO § 25 første punktum endres slik:

"Tingmøter og komitémøter holdes i regelen på hverdager mellom kl. 10 og 16, lørdager mellom kl. 10 og 13."

RETTELSER

Det foreslås rettelser av enkelte feil i FO og i reglementet for åpne kontrollhøringer.

I FO § 18 femte ledd er det en henvisning til § 30 annet ledd. Etter tidligere endringer i § 30, jf. Innst. S. nr. 168 (1998-1999), skal denne henvisningen nå være til § 30 første ledd.

Med virkning fra 1. oktober 2005 ble komitéstrukturen i Stortinget endret, jf. Innst. S. nr. 188 (2004-2005). Dette medførte endringer i FO § 12 som beskriver de

¹ Det faktiske antall kveldsmøter vil være noe lavere ettersom man på samme kveldsmøte kan ha holdt møte både i Stortinget og i Odelstinget.

ulike komiteenes arbeidsfelt. Henvisningen til § 12 i reglementet for åpne kontrollhøringer § 2 ble imidlertid ikke justert tilsvarende, og dette foreslås nå rettet opp. Videre foreslås reglementets § 4 rettet slik at bestemmelsen ikke lenger bruker uttrykkene komiteens nestleder og valgte sekretær, men i stedet komiteens første og annen nestleder som nå er de korrekte titlene iht. FO § 16, jf. Innst. S. nr. 187 (2002-2003).

PRESIDENTSKAPETS TILRÅDING

Presidentskapet viser til ovenstående og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

I Stortingets forretningsorden gjøres følgende endringer:

§ 12 annet ledd nr. 10 bokstav b skal lyde:

- b. regjeringens årlige melding om oppfølgingen av stortingsvedtak som inneholder en anmodning til regjeringen, og om behandlingen av *representantforslag* som er vedtatt oversendt regjeringen til utredning og uttalelse,

§ 18 femte ledd første punktum skal lyde:

Forslag som omhandles og utformes i innstillingen, jf. § 30 første ledd, skal stilles opp summarisk og i nummerorden i et eget avsnitt i innstillingens premiser.

§ 25 første punktum skal lyde:

Tingmøter og komitémøter holdes i regelen på hverdager mellom kl. 10 og 16, lørdager mellom kl. 10 og 13.

§ 28 første og annet ledd skal lyde:

Overbringelse av kongelige proposisjoner og fremsettelse av grunnlovsforslag og *representantforslag* bør i alminnelighet skje ved begynnelsen eller slutten av et møte. Grunnlovsforslag og *representantforslag* innleveres til Stortingets administrasjon senest kl. 09.00 den dag forslaget skal fremsettes i møte.

Presidentskapet foreslår behandlingsmåten for de kongelige proposisjoner og meldinger samt *represen-*

tantforslag og søknader når de er kommet inn til vedkommende ting.

§ 29 første ledd skal lyde:

Grunnlovsforslag og *representantforslag* - sammen med eventuell begrunnelse - skal snarest gjøres tilgjengelig for representantene i papirutgave eller elektronisk form.

§ 29 annet ledd første punktum skal lyde:

Når et *representantforslag* er sendt til en komité, avgir komiteen innstilling om det til vedkommende ting.

§ 31 tredje ledd første punktum skal lyde:

Representantforslag kan tas tilbake ved at forslagsstilleren melder dette skriftlig til Stortingets administrasjon og i tillegg muntlig til det ting der forslaget ble satt fram.

§ 33 femte ledd skal lyde:

Representantforslag og søknader som er satt fram på et foregående storting i samme valgperiode, men ikke avgjort der, står fremdeles for tur til å bli behandlet, hvis ikke forslagsstilleren har tatt forbehold om det motsatte. *Representantforslag* som ikke er blitt ferdig behandlet i den valgperiode der de ble satt fram, bortfaller.

II

I Reglement for åpne kontrollhøringer vedtatt av Stortinget 11. juni 2001, gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd, annet punktum skal lyde:

Etter forretningsorden § 12 nr. 10 femte ledd kan likevel en tredjedel av medlemmene i kontroll- og konstitusjonskomiteen kreve at det avholdes komitéhøring i kontroll saker.

§ 4 første ledd tredje punktum skal lyde:

Når komitélederen skal stille spørsmål, bør møteledelsen overlates til *første nestleder*, eventuelt *annen nestleder*.

III

Endringen under I for så vidt gjelder forretningsordenen § 18 og endringene under II trer i kraft straks. Øvrige endringer under I trer i kraft 1. oktober 2006.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 8. juni 2006

Thorbjørn Jagland

Carl. I. Hagen

Inge Lønning

Berit Brørby

Jon Lilletun

Olav Gunnar Ballo

